

“ก่อนจะไม่มีตัวตน”

การเลือกรูปแบบการตายในวาระ สุดท้ายของชีวิต

อังฉรา บุญสุข

การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากงานประจำงานวิจัย: R2R เพิ่มคุณค่า พัฒนาคณ พัฒนาบริการ
ครั้งที่ 2 วันที่ 16 กรกฎาคม 2552

“ก่อนจะไม่มีตัวตน”

การเลือกรูปแบบการตายในวาระ
สุดท้ายของชีวิต

อัจฉรา บุญสุข
สถานีอนามัยบ้านสะลาวนอก
ต.สะลาว อ.แม่อิม จ.เชียงใหม่

“ความเป็นมา”

จากสภาพปัญหาเอดส์ในพื้นที่

สู่ปัญหาการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง

ในระยะสุดท้าย

สนใจศึกษา

การเตรียมตัวสำหรับวาระสุดท้าย
ของชีวิตผ่านการพูดคุย ทบทวน ฟัน
ความทรงจำ ประสพการณ์
ความตายของบุคคลที่ใกล้ชิด

ระเบียบวิธีวิจัย

บ้านสะลาวนอก

พื้นที่ศึกษา

หมู่บ้านสะลาวนอก หมู่ที่ 3

ต.สะลาว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่

An elderly woman with short grey hair is sitting on a wooden bench in a room. She is wearing a white lace top and a patterned sarong. The room has a brick wall with two framed pictures. There are potted plants on a table to her left. The lighting is soft and indoor.

เครื่องมือ

- ศึกษาจากประวัติศาสตร์ชุมชน
- ประวัติชีวิต / พังเครื่องญาติ
- การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
- การสัมภาษณ์เชิงลึก

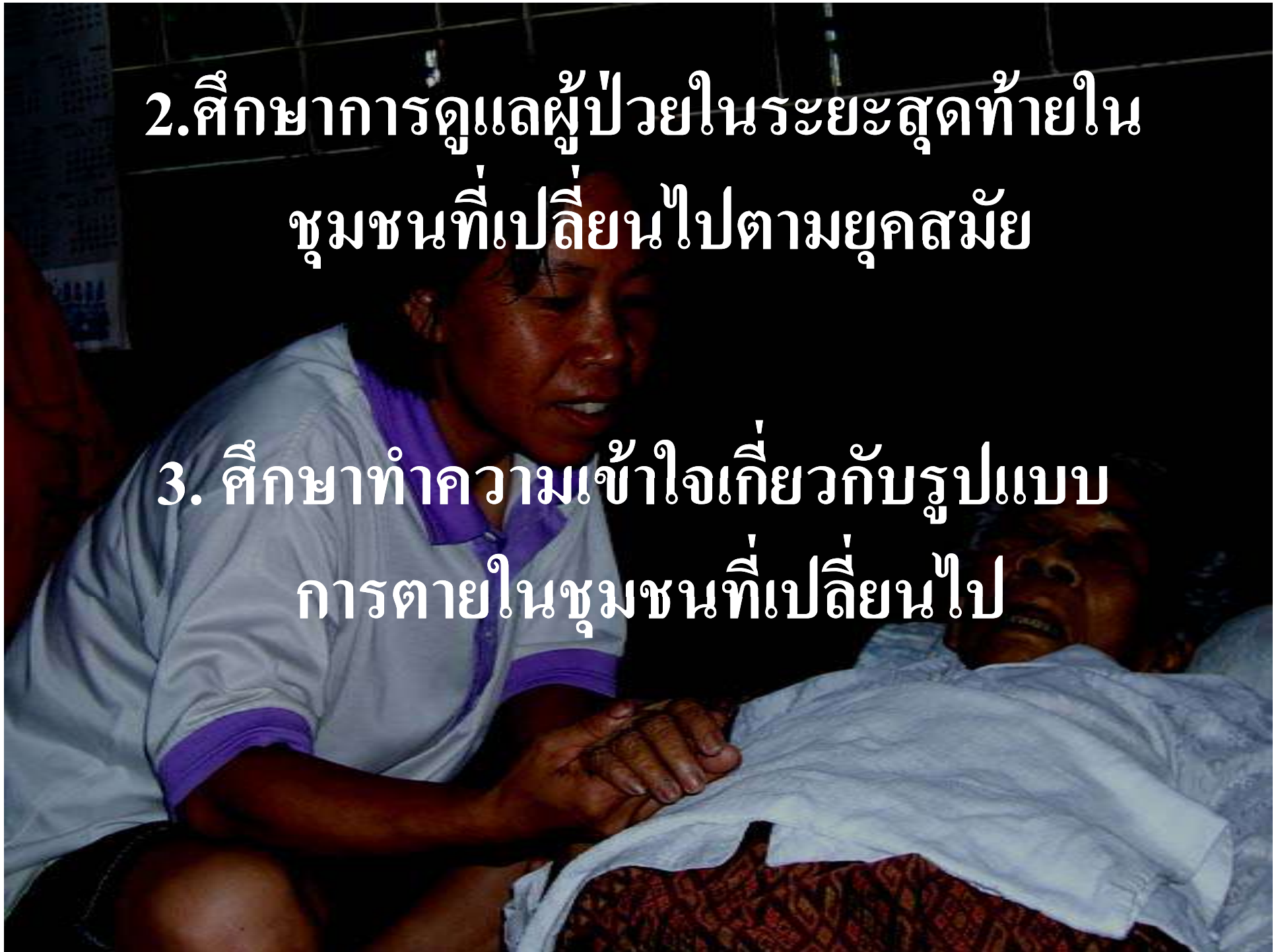
- กระบวนการรื้อฟื้นความทรงจำ
เกี่ยวกับความตายของสายตระกูลหนึ่ง
ผ่านเรื่องเล่า

วัดอุประสงค์

1. ศึกษารูปแบบการทบทวนประสพการณ์
ความทรงจำเกี่ยวกับความตายของผู้คน
ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตอย่างไม่
ประมาท ตลอดถึงการเลือกรูปการ
เตรียมตนเองก่อนตาย

2. ศึกษาการดูแลผู้ป่วยในระยะสุดท้ายใน
ชุมชนที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย

3. ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ
การตายในชุมชนที่เปลี่ยนไป

คำถามวิจัย

1. อะไรที่มีผลต่อการเลือกรูปแบบและเตรียมตนเองก่อนตาย

2. การจัดการเกี่ยวกับความตายและการดูแลระยะสุดท้ายของชีวิตในชุมชนเปลี่ยนไปตามยุคสมัยอย่างไร

A photograph showing a woman in a white and purple uniform, likely a nurse or caregiver, sitting by the side of a hospital bed. She is holding the hand of an elderly man who is lying in the bed. The man appears to be in pain or discomfort, with his mouth open as if crying or shouting. The background is dark, suggesting a hospital room at night. The text is overlaid on the image in white Thai script.

3. รูปแบบการพูดคุยสื่อสารเกี่ยวกับการเตรียมตัวในวาระสุดท้ายของชีวิตควรจะเป็นอย่างไร

A group of people, mostly women, are gathered around a table in what appears to be a community meeting or a health center. They are looking at something on the table, possibly a chart or a document. The setting is indoors, with windows in the background. The text is overlaid on the image in a light blue color.

ประวัติชุมชนบ้านสะถ่วงนอก

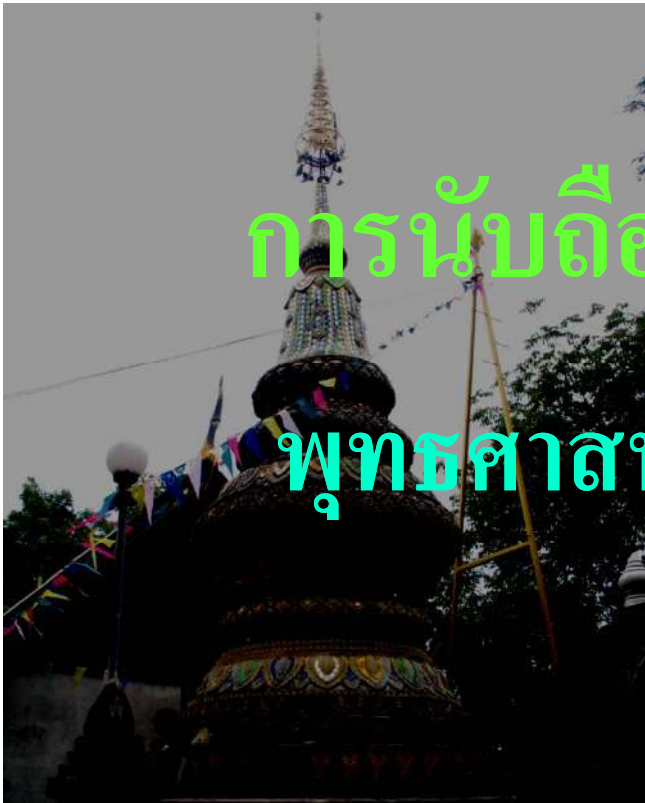
บริบทชุมชน เกี่ยวกับ

สังคมประเพณีวัฒนธรรม การดูแลสุขภาพ
ที่เชื่อมโยงกับการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย

การนับถือ

พุทธศาสนา พราหมณ์ ผี ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น

ผ่านพิธีกรรม

ประวัติการดูแลสุขภาพแผนใหม่

“สุขศาลา 2503”

ความตายในมุมมอง ของชุมชนบ้านสะถวงนอก

- เรื่องจากแม่เล่า
- การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
- บุคคลที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการรื้อฟื้นความทรงจำ

วงสนทนา 2 คน

ฟังอย่างตั้งใจ ใส่ใจ

ให้เกียรติ ให้โอกาส ทบทวน

กระบวนการรื้อฟื้นความทรงจำ

วงสนทนา เครือญาติ ชุมชนละแวกบ้าน

ข้อมูลเพิ่ม / ตรวจสอบ / วิเคราะห์ข้อมูล

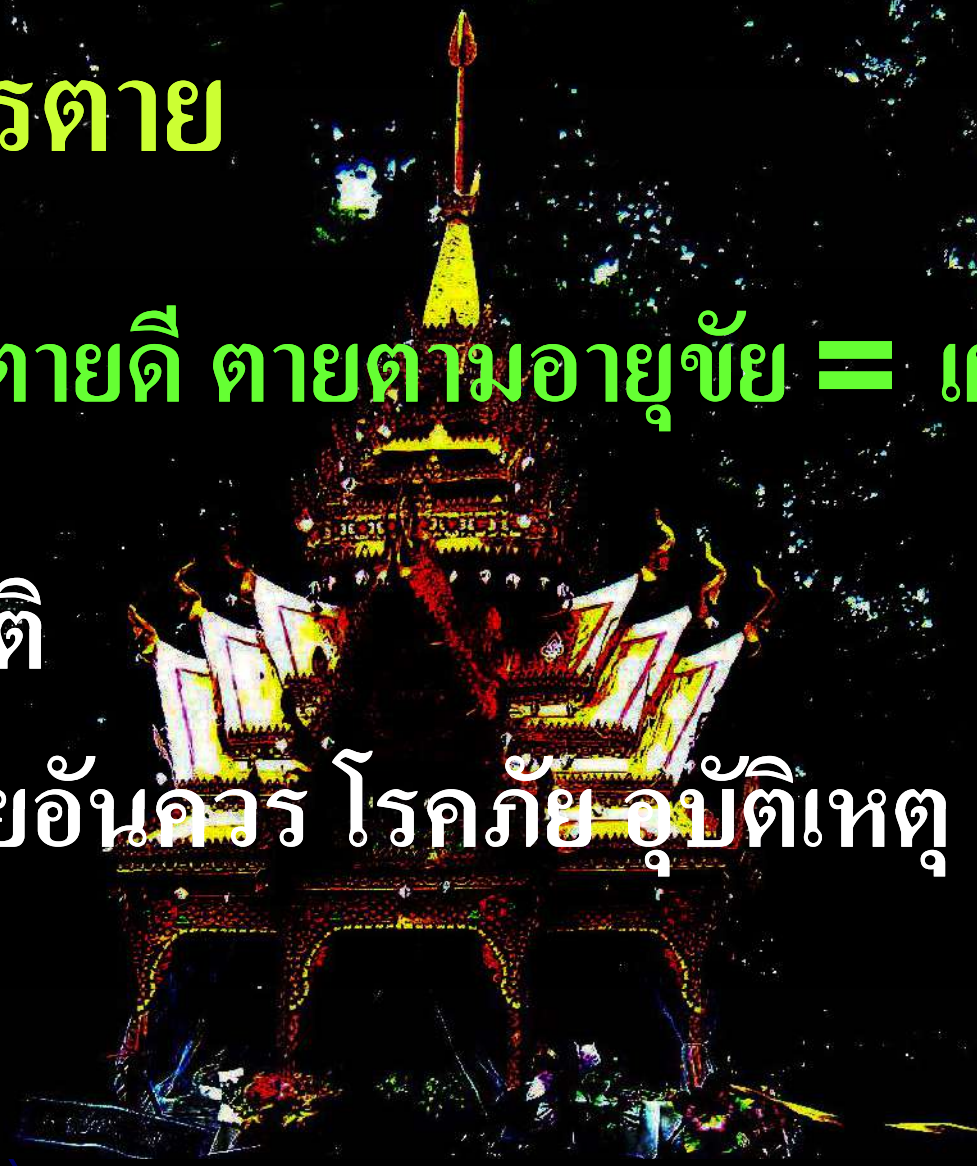

รูปแบบการตาย

ตายปกติ ตายดี ตายตามอายุขัย = เภา

ตายผิดปกติ

ตายนก่อนวัยอันควร โรคภัย อุบัติเหตุ = ผัง

ความตายสามารถเตรียมได้

ผู้ตายมีโอกาเตรียมตนเอง (2 ราย)

ญาติเป็นผู้เตรียมให้ (5 ราย)

ตนเองและญาติไม่มีโอกาสเตรียมให้ (1 ราย)

สิ่งที่ได้จากการวิจัย

ดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท

เลือกรูปแบบการตายที่พึงปรารถนา

เข้าใจการดูแลระยะสุดท้ายในชุมชนที่เปลี่ยนไป

สิ่งที่ได้จากการวิจัย

รูปแบบ / แนวทาง การจัดการ/สื่อสารเกี่ยวกับ

ความตาย

ญาติ / ผู้ป่วย สามารถร่วมกันเลือกรูปแบบ

การดำเนินชีวิตในระยะสุดท้าย

สิ่งที่ได้จากการวิจัย

ความต่างระหว่างการแพทย์พื้นบ้านกับ

การแพทย์แผนปัจจุบัน ประสพการณ์

ความคิดเห็น ที่แตกต่างของบุคคล

แวดล้อม มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรูปการ

ดูแลระยะสุดท้าย

การนำไปใช้ในงานประจำ

ปรับใช้สำหรับเป็นแนวทางการดูแลผู้ป่วย
เรื้อรังระยะสุดท้ายตามบริบทชุมชน

